

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การเมืองของการสร้างภาพตัวแทนทางชาติพันธุ์ในพื้นที่การท่องเที่ยว: กรณีศึกษาโฮมสเตย์ชาวลานู๋ บ้านยะคู	
ผู้เขียน	นางสาวสาริณี ภาสยะวรรณ	
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ คงทวีศักดิ์	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	อาจารย์ ดร.ขวัญชีวัน บัวแดง	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นความสนใจศึกษาโฮมสเตย์ชาวลานู๋แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงราย ที่เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีการนำชีวิตประจำวันและพื้นที่บ้านที่มีนัยของความเป็นชาติพันธุ์ลานู๋มาเป็นสินค้าในการท่องเที่ยว อันเป็นการเอื้อให้นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนสามารถเข้าไปสัมผัสและรู้เห็นถึงชีวิตประจำวันถึงในระดับพื้นที่บ้าน การศึกษารครั้งนี้จึงเป็นการพยายามทำความเข้าใจถึงการถูกควบคุมและกำกับกับการดำเนินชีวิตชาวลานู๋บ้านยะคูในระดับพื้นที่บ้านและชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นภายในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ตลอดจนค้นหาปฏิบัติการของชาวลานู๋ที่พวกเขาใช้ในการสร้างภาพตัวแทน เพื่อ ช่างชิง ต่อรอง และจัดวางความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ให้ตนอยู่ได้ในพื้นที่การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์

จากการศึกษาพบว่าภาพลักษณ์ของโฮมสเตย์ชาวลานู๋แห่งนี้ที่นักท่องเที่ยวรับรู้ันถูกผลิตสร้างเป็นลักษณะดั่งเส้นเดินทางชักจูงให้เดินตามกระบวนการเสนอภาพลักษณ์จากการนำเสนอผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ การมีปฏิสัมพันธ์ทางตรงกับองค์กรหรือตัวแทนการท่องเที่ยว รวมถึงการปะทะกับพื้นที่และมีประสบการณ์ร่วมกับโปรแกรมทัวร์การท่องเที่ยว ซึ่งผลทำให้ความเป็นชาติพันธุ์ลานู๋ในพื้นที่โฮมสเตย์นั้นถูกกำกับให้มีหลากหลายความหมายตามเส้นกระบวนการเสนอภาพลักษณ์โฮมสเตย์ ไม่ว่าจะเป็นภาพลักษณ์ชาวมูเซอแบบดั้งเดิม ภาพชาวลานู๋ผู้มีใจอนุรักษ์ และมีศักยภาพจัดการท่องเที่ยว และอาจไม่มีความหมายทางชาติพันธุ์ลานู๋เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่เพียงหมู่บ้านที่ขอค้ำพักระหว่างเดินบ้านเท่านั้นเอง

ทั้งนี้ยังพบว่า ภาพลักษณ์ของโฮมสเตย์ชาวลานู๋ นั้นมีกระบวนการประดิษฐ์สร้างพื้นที่อยู่เบื้องหลังอันเป็นผลความสัมพันธ์ระหว่างชาวลานู๋กับบริษัททัวร์และมัคคุเทศก์ในเชิงธุรกิจทัวร์ป่า ตลอดจนเป็นความร่วมมือระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชนกับชาวลานู๋ในเชิงการพัฒนา ที่ต้องการ

สร้างบ้านลานูแห่งนี้ให้เป็นโฮมสเตย์ชาวลานูตามการท่องเที่ยวแบบเชิงนิเวศในอุดมคติ ซึ่งกระบวนการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวดังกล่าวได้ส่งผลเข้ามากำกับควบคุมชาวลานู ให้เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ต้องคงรูปแบบบ้านและชีวิตประจำวัน ให้เป็นไปตามรูปแบบโปรแกรมท่องเที่ยวที่บริษัททัวร์และองค์กรพัฒนาเอกชนกำหนด นอกจากนั้นการกำกับให้สินค้าสินค้า ยังส่งผลทำให้ชาวลานูต้องทำหน้าที่เป็นบริกรในบ้านตนเอง อีกทั้งยังต้องเผชิญกับสภาวะอึดอัด ณ ขณะการต้อนรับนักท่องเที่ยวเข้าพักบ้านและร่วมกิจกรรมในชีวิตประจำวัน จากการถูกให้ความหมายว่าเป็นชนเผ่าแปลกประหลาดหรือน่าเวทนาสงสาร อนึ่งภายใต้การควบคุมดังกล่าวยังได้ส่งผลต่อการแบ่งกลุ่มการเมืองในการปกครองหมู่บ้านจำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่าและโฮมสเตย์อีกด้วย

อย่างไรก็ตามจากการค้นหาปฏิบัติการของชาวลานูของพบว่า ผลมาจากการสะสมปฏิบัติการระดับชีวิตประจำวันในการต้อนรับนักท่องเที่ยวมายาวนานถึงสามสิบปี ทำให้ชาวลานูในหมู่บ้านแห่งนี้ มีเทคนิควิธีการและอุบาย การจัดบ้าน การบริการ การทำอาหาร ในการสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวทัวร์ป่าและอาสาสมัครจากองค์กรพัฒนาเอกชน จนพวกเขาสามารถผลิต “ปฏิบัติเจียบ” ให้เป็นปฏิบัติการสร้างภาพตัวแทนทั้งการปกปิดภาพไม่พึงประสงค์ เป็นวิธีการป้องกันในการเผชิญสภาวะอึดอัด หรือเป็นวิธีการต่อรองกับการควบคุมขององค์กรพัฒนาเอกชน และที่สำคัญชาวลานูหมู่บ้านแห่งนี้ยังสามารถใช้ “ปฏิบัติเจียบ” สร้างความหมายความเป็นชาติพันธุ์ลานู ให้เป็น “ชาวลานูผู้รักความสงบ” ได้อีกด้วย

Thesis Title	Politics of Ethnic Representation in Tourist Space: A Case Study of Lahu Home Stay at Yadoo Village	
Author	Miss Sarinee Paasayawan	
Degree	Master of Arts (Socail Development)	
Thesis Advisory Committee	Assistant Professor Dr.Pirote Kongthaweesak	Advisor
	Lecturer Dr. Kwanchewan Buadaeng	Co-advisor

ABSTRACT

This thesis aims to study a Lahu homestay in Chiang Rai province which promotes tourism by bringing everyday life and the house space to represent ethnicity as a commodity in tourism. Tourists are allowed to touch and learn daily life of people in their own houses. This study tries to understand how the Lahu people are regulated and controlled in their house space in everyday life under the context of homestay tourism. It also investigates the Lahu's practices in constructing representation to contest, negotiate, and position power relations in the tourism space.

This study found that the perception of tourists toward Lahu in this village is constructed through the process of image making by media and advertisement, communication with an organization or a representative of tourism, and experiences in a tour program. These activities create a variety of Lahu images to the public such as traditional Lahu, preservative Lahu, and enabling Lahu in tourism management. These images are not connected to the village with ethnicity idea, merely giving the perception of homestay during trekking.

This work also came across that the image of Lahu homestay is created under the space construction by interrelations between Lahu people and trekking tour companies and tour guides. It is also a representation of cooperation between NGOs and Lahu villagers in an aim to build this Lahu village to present idealistically sustainable development. The process of tourist space construction has accordingly regulated the Lahu to be a tourism commodity. They are

expected to maintain their housing style and daily life to suit the tour package programmed by the tour companies and NGOs. They have to act as waiters in their own houses and face discomfort when welcoming tourists in their houses and having tourists participating in their daily life. The Lahu in tourism space are defined as an exotic tribe which is also perceived as sympathetic. Moreover, the regulations set by several actors have resulted in political division in administering the village following different groups in operating jungle tours and homestay services.

To look at everyday life practices of the Lahu, this study found that the Lahu have been in tourism for approximately 30 years until they can develop techniques, means, and strategies to manage services such as cooking food to impress trekkers and volunteers from NGOs. They are able to turn “silent practice” into practice of representation by concealing unpleasant images. This is considered self prevention in an uncomfortable condition or negotiating ways against the controls of NGOs. They also use these same tactics to construct the meaning of ‘Lahu ethnicity’ as ‘Lahu Peace Lover’ as well.